

Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2013/693
Deres ref:
Vår dato: 07.08.2013
Deres dato:
Arkivkode: 433.52

Sekretariatets saksframlegg til saker i møte 3/2013 i Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 13/2013 Godkjenning av saksliste

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner sakslista til møte 3/2013 slik den foreligger.

Sak 14/2013 Godkjenning av referat fra møte 2/2013

Utkast til referat fra møte 2/2013 er publisert på nemndas nettside. Det er også lagt ved saken (vedlegg 1).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner referatet fra møte 2/2013 slik det foreligger.

Sak 15/2013 Kvote for lisensfelling av jerv 2013/2014

Bakgrunn

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av jerv når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for jerv i regionen. Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv i Norge, hvorav 10 årlige ynglinger i Nordland. I brev av 29.05.2013 har Rovdata gitt en oversikt over bestandsstatus for bl.a. jerv. De tre siste årene (2010-2012) er det registrert henholdsvis 66, 58 og 68 ynglinger av jerv på landsbasis, altså betydelig over fastsatt bestandsmål. I Nordland er det siste tre år (2010-2012) registrert hhv. 13, 14 og 12 ynglinger. Gjennomsnitt siste tre år i Nordland er 13 årlige ynglinger. Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i Nordland, jf. rovviltforskriften.

Rovviltnemnda for region 7 og Rovviltnemnda for Region 8 har inngått avtale om at ved fastsetting av kvote for lisensfelling av jerv i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal deler av nordlige Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms. Dette er nærmere omtalt i avsnittet *Fordeling av kvota*.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling på jerv innenfor region 7 – Nordland i 2012/2013. Kvota settes til totalt 16 jerv, hvorav maksimalt 8 hunndyr. Nærmere kvote- og områdeavgrensning følger av dette vedtak.

Lisensfellingene iverksettes for å avverge framtidige skader på husdyr og tamrein.

En kvote på 16 jerv vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Lovgrunnlag

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 7 (Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. (...)

Rovviltforskriften § 10 (Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv):

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

*Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.
(...)*

Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperioden er for:

(...) b) jerv: 10. september til og med 15. februar

Rovviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltloven § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfellingen i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6.

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 03.03.2011.

Føringer i vedtatt forvaltningsplan for rovvilt i Nordland:

Rovviltnemnda ønsker at følgende forhold skal tillegges vekt i forbindelse med lisensfelling på jerv:

- Når bestandsmålet er oppnådd, skal det åpnes for lisensfelling i store deler av Nordland. Rovviltnemnda kan likevel, dersom den fastsatte fellingskvoten er begrenset, målstyre lisensfellingen til de områdene som har hatt de største tapene av sau og rein til jerv de siste årene. Rovviltnemnda ønsker at en slik målstyring skal skje gjennom bruk av de fastsatte fellingsområdene.
- Når bestandsmålet ikke er oppnådd i Nordland, ønsker Rovviltnemnda at det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvoten målstyres til områder med de største tapene av sau og rein til jerv de siste årene gjennom bruk av de fastsatte fellingsområdene.
- Som et ledd i en differensiert forvaltning av jerv i Nordland, ønsker Rovviltnemnda at det ved fastsetting og fordeling av kvote skal legges vekt på om de enkelte delområdene har oppnådd sine bestandsmål. Dette både når det samlede bestandsmålet for region 7 er nådd og når det ikke er oppnådd.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk

differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser.

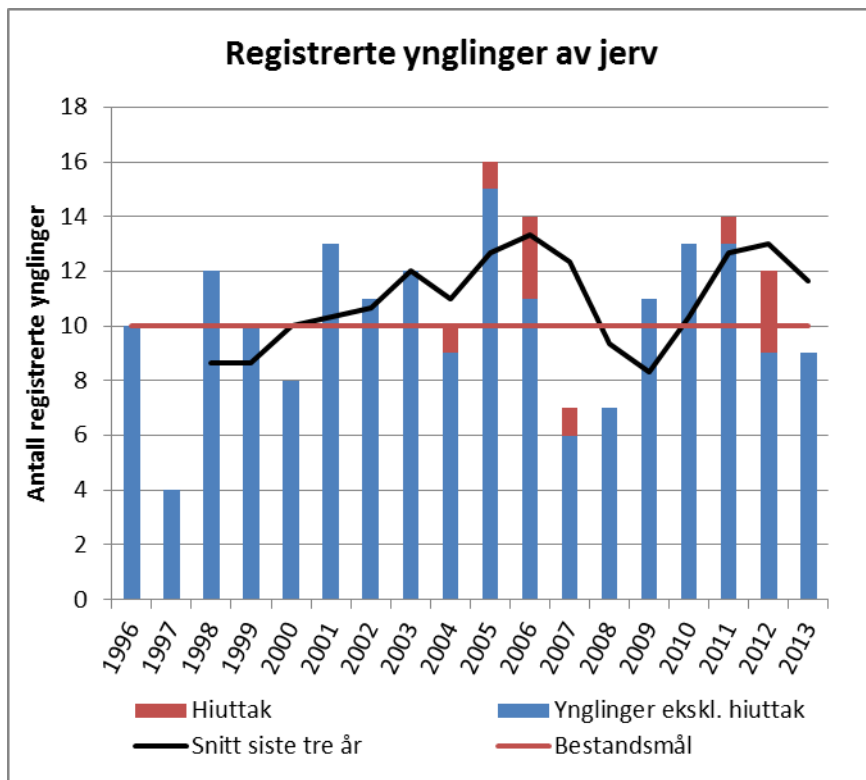
I Nordland blir de fleste jerveynglingene påvist i Saltfjellregionen og i indre deler av fylket mot Sverige. Etter en forholdsvis lav registrert jervebestand i 2007 og 2008, har jervebestanden vært økende. NINA rapport 898 gir den siste oppdaterte oversikten over antall verifiserte ynglinger av jerv i hver region, og for hele landet. Årene 2010-2012 er det verifisert henholdsvis 13, 14 og 12 ynglinger av jerv i region 7 - Nordland. Sekretariatet konstaterer at antall ynglinger er høyere enn bestandsmålet for regionen på 10 årlige ynglinger av jerv. Av de 12 ynglingene i 2012 ble det gjennomført hiuttak i 3 tilfeller, slik at netto antall ynglinger før beitesesongen 2012 var 9 ynglinger.

Foreløpige resultater fra årets yngleregistrering viser 9 dokumenterte/antatte ynglinger (kilde: Rovbase). Endelig rapport fra Rovdata med minimum antall ynglinger av jerv kommer ca. 1. oktober.

Tabell 1: Antall registrerte jerveynglinger i de ulike delområdene i Nordland i 2010–2012, samt foreløpige tall for 2013. Kilde: Rovdata og Rovbasen.

	2010	2011	2012	Snitt tre siste år	2013 foreløpige tall	Delmål i f-plan
Ynglinger i Sørfylket	2	5	5	4	3	2
Ynglinger i Midtfylket	6	5	4	5	5	5
Ynglinger i Nord-fylket	5	4	3	4	1	3
Totalt ant. ynglinger	13	14	12	13	9	10
Estimat antall jerv*	66	78	80			
Identifiserte individ ved DNA	78	90				

*bestandsestimat av minimum antall jerv ett år og eldre basert på antall registrerte ynglinger.

Figur 1. Antall ynglinger av jerv registrert i Nordland i perioden 1996-2012, samt foreløpige tall for 2013. Kilde: Rovbasen.

Vi deler i stor grad våre rovviltbestander med tilgrensende fylker og land, og det skjer en betydelig vandring av rovvilt over grensene. Rovdata har ved DNA-analyser vist at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige. Disse danner en stor østlig jervebestand i Skandinavia.

Vinteren 2011/2012 ble det påvist 28,5 ynglinger av jerv i Västerbottens län og 71 ynglinger i Norrbottens län (Kilde: Länsstyrelsen i Västerbotten og Länsstyrelsen i Norrbotten). De fleste ynglingene påvises i fjellet, men det er en tendens til økende jerveaktivitet i skogsland lenge øst. Foreløpige tall fra sist vinters yngleregistrering viser 21 ynglinger i Västerbottens län og 44 ynglinger i Norrbottens län (kilde: Rovbase).

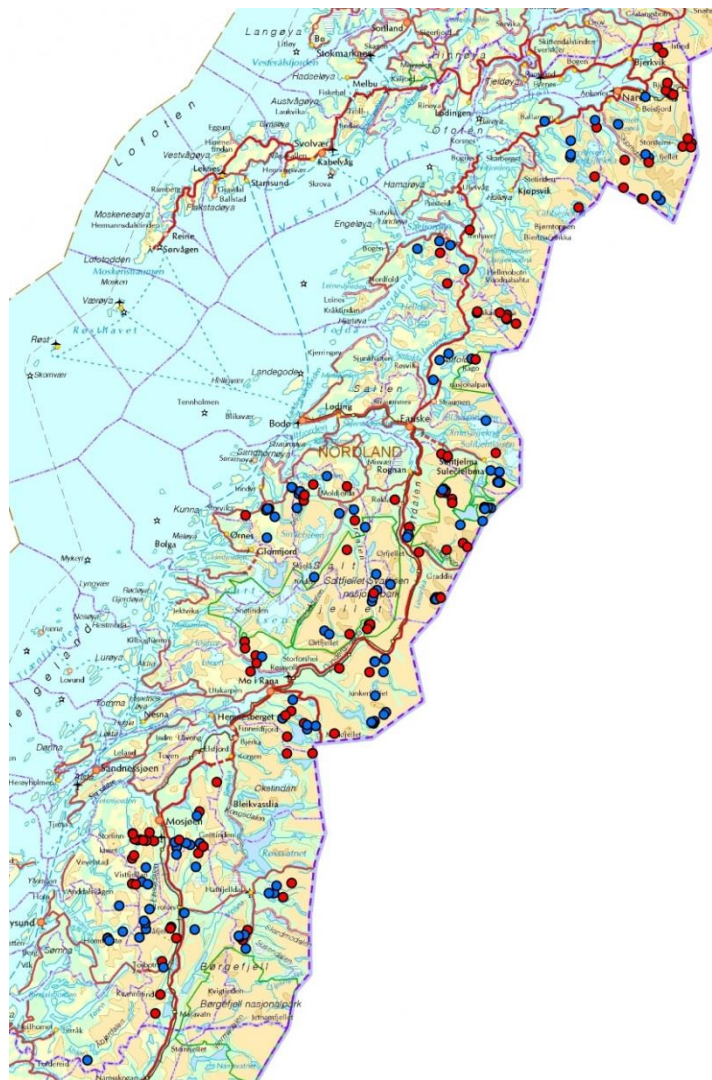
Figur 2: Foreløpig oversikt over påviste ynglinger av jerv i Nordland, Norrbotten og Västerbotten vinteren 2013. Kilde: Rovbase.

Jerv påvist ved DNA-analyser i Nordland
 Vinteren 2011/2012 fikk man etter analyse av det innsamlede materialet i Nordland, totalt 282 fungerende prøver. Av disse ble det identifisert 97 ulike individ. Av disse var 48 kjent fra tidligere DNA-analyser. Det ble registrert 50 tisper og 48 hanner. Dette er foreløpige tall, da Rovdata ikke har publisert sin rapport enda.

Antall identifiserte individer kan sees på som et minimumsestimat for bestandsstørrelse, eller snarere et uttrykk for hvor mange jerver som har vært påvist innom de respektive land, regioner eller län. Det er foreløpig uklart hvor stor andel av den faktiske bestandsstørrelsen disse minimumstallene utgjør. I Norge vurderes minimumstallene å utgjøre en stor andel av faktisk bestandsstørrelse, da det generelt er god dekningsgrad i innsamlingen, et stort antall analyserte prøver, og en svært høy andel tidligere kjente individer blant felte voksne jerver (NINA Rapport 843).

Samtidig ser vi i Nordland at mange av jervene er påvist nært svenskegrensa, og at en stor andel er ukjente individer. Mange av disse kan være jerver som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige, noe som videre kan være med å forklare misforholdet mellom antall «DNA-jerv» og bestandsestimat ut fra yngleregistreringer. Sekretariatet vurderer at det er behov for bedre kunnskap om disse forholdene, noe Rovdata arbeider med.

Figur 3: DNA-treff på jerv vinteren 2011/2012. Blå=hannjerv, rød=hunnjerv. NB! Samme individ kan ha flere treff i kartet. Kilde: Rovdata.

Tabell 2: Jerv påvist ved DNA i Nordland vinteren 2010/11 og 2011/12.

Område	2010/11	2011/12
Ofoten	15	18
Nord-Salten	10	9
Balvatn-omr.	11	14
Saltfjellet	28	21
Rana øst	6	13
Helgeland	20	22
Sum	90	97

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Rovdata har ved DNA-analyser vist at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige. Disse danner en stor østlig jervebestand i Skandinavia. På bakgrunn av DNA-analysene og hi-registreringene

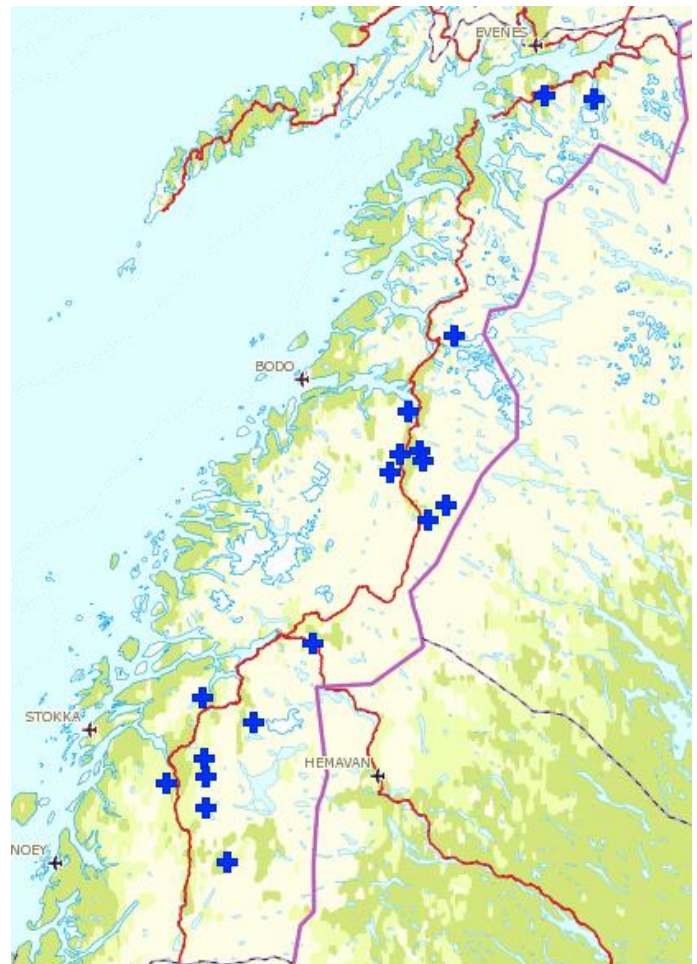
konkluderer Rovdata med at det har vært en jevn bestandsøkning i de to nordligste jervebestandene i Skandinavia (NINA Rapport 843). Den østlige bestanden (som Nordland er en del av) framstår som spesielt robust. Det har vært et betydelig uttak i den norske delen av denne bestanden, mens det på svensk side er minimal beskatning. Siden bestanden på norsk side ikke synker til tross for høye uttak, er det i følge Rovdata god grunn til å anta at det er netto innvandring fra Sverige i disse områdene.

Avgang av jerv

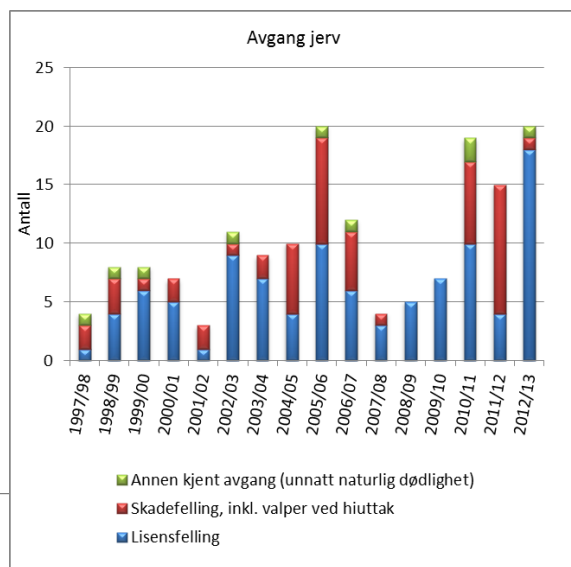
Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av jerv vinteren 2012/2013 er på 19 dyr, hvorav 8 tisper. Av disse ble 18 felt på lisensfelling. I etterkant av lisensfellinga har SNO gjennomført uttak av en voksen hannjerv i Saltdal, vest for E6. Videre ble det påkjørt en hannjerv i Ballangen i juli 2013. Totalt er det de to siste årene en kjent avgang på 15 tisper i Nordland.

Jervebestanden og føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. I dette tilfellet foreligger det betydelig kunnskap om bestanden av jerv i Norge og Nordland. Selv om endelig rapport over antall jerveynglinger i 2013 ikke blir publisert før 1. oktober, og det er således fortsatt noe usikkerhet knyttet til det siste års registreringer, vurderer sekretariatet at man i denne saken har tilstrekkelig kunnskap til å fatte vedtak. Føre-var-prinsippet tillegges derfor lite vekt i saken.

Figur 4: Uttak av jerv i Nordland vinteren 2012/2013.

Figur 5: Avgang av jerv fordelt på årsak i Nordland i perioden 1997-2013.

Tap av sau og rein til jerv

Det er årlig betydelige tap av sau og rein til jerv i Nordland, og det erstattes årlig 800-1100 rein og 1000-1500 sau til jerv i fylket. Tapene er spredt over store deler av fylket fra kyst til innland.

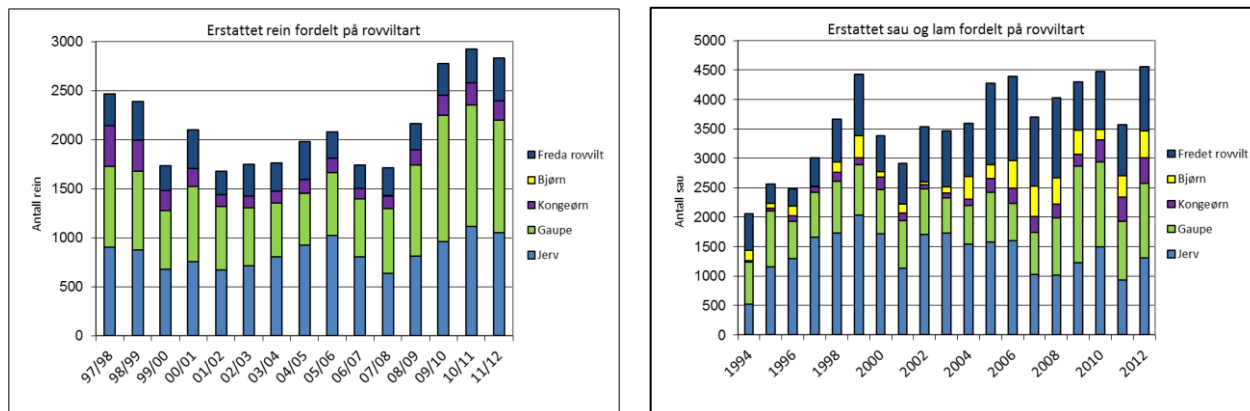
Så langt i år (per 5. august) er det registrert 6 sau i fylket som er dokumentert tatt av jerv; 5 i Rana og 1 i Beiarn. For tilsvarende periode i fjor var det registrert 11 sau tatt av jerv. Erfaringsmessig skjer de aller fleste tapene av sau til jerv i august-september.

Tabell 3: oversikt over tapsutvikling i sauenæringa i Nordland 2009-2012

Beiteår	Tot. omsøkt tap (sau og lam)	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv (sau og lam)	Totalt erstattet (sau og lam)
2009	8075	68	1235	4333
2010	8537	49	1497	4489
2011	6659	45	938	3570
2012	8223	52	1328	4576

Tabell 4: oversikt over tapsutvikling i i Nordland reinbeiteområde 2008/09-2011/12, samt noen tall for 2012/13.

Beiteår	Tot. omsøkt tap	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv	Totalt erstattet rein
2008/09	4706	34	812	2273
2009/10	5747	27	986	2809
2010/11	6417	38	1112	2923
2011/12	6225	27	1051	2836
2012/13	7181	45		

Figur 6: Antall tamrein (venstre) og sau (høyre) erstattet som drept av fredet rovvilt i perioden 1997-2012. Kilde: Rovbasen.

Begrunnelse for åpning av lisensfelling av jerv i Nordland

Lisensfelling er en skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og der det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

I St.meld. nr. 15 (2003-2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bern-konvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av jerv kan

---

foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Dette er videre omtalt i Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det framgår at det er en målsetting at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

Fylkesmannen i Nordland har i sitt forslag til kvote for lisensfelling på jerv tatt utgangspunkt i kunnskap om bestandssituasjonen for jerv, skadesituasjonen på sau og rein, samt føringer og målsettinger i vedtatt forvaltningsplan og i gjeldende regelverk og rammevilkår.

Om arealdifferensieringen

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for jerv.

Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er gir noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Det er ikke praktisk gjennomførbart å avgrense lisensfelling til prioriterte beiteområder fordi skillet mellom beiteområder og rovviltområder er finmasket og rovdirene naturlig bruker store arealer. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Kvotestørrelse

Foreløpige tall viser at det i 2013 er registrert 9 dokumenterte eller antatte ynglinger av jerv i Nordland, noe som er en reduksjon fra de foregående årene, og under bestandsmålet. En betydelig avgang av jerv under sist vinters lisensfelling i Nordland, og en avgang på 15 tisper de siste to årene, er trolig viktige årsaker til at det er funnet færre ynglinger i år. Videre ser vi i Nordland at flere tisper har ynglet de to foregående årene, og derfor velger å ikke yngle i år. God reproduksjon tidligere år gjør at det likevel er jerveaktivitet i flere områder selv om det ikke er registrert yngling.

Jerven i Nordland er en del av en stor og robust østlig jervebestand i Skandinavia. DNA-analyser viser en økning i antall registrerte individ per år (data fra sist vinter er ikke tilgjengelig enda). Samtidig viser de foreløpige resultatene fra vinterens jerveregistrering en generell nedgang i antall ynglinger over hele Nordkalotten. Dette kan bl.a. ha sammenheng med at det er lite smånagere i fjellet i år.

For å forsøke å forvalte jervebestanden på et nivå omkring bestandsmålet på 10 årlige ynglinger og redusere tapet av beitedyr til jerv i størst mulig grad, samt for å forsøke å begrense behovet for ekstraordinære uttak og hiuttak neste vår, vurderer vi det bør åpnes for lisensfelling av jerv i store deler av fylket, dvs. i alle områder hvor det er påvist forekomster av jerv, i samsvar med vedtatt forvaltningsplan.

De foreløpige resultatene fra sist vinters bestandsregistrering tyder på at vi havner under bestandsmålet, noe som tilsier at lisensfellingskvota bør reduseres i forhold til tidligere år.

Samtidig bør man for å forvalte jervebestanden mest mulig stabilt omkring bestandsmålet, ta hensyn til at det er en god del jerveaktivitet i områder hvor det ikke så ut til å være yngling sist vinter, og at jervebestanden i Nordland sammen med jerv fra Sverige og Nord-Trøndelag generelt er robust. Sekretariatet vurderer at kvota bør være forholdsvis høy, men noe lavere enn avgangen sist år. Vi gjør oppmerksom på at områdene nord for Rombaken omfattes av jervekvote fastsatt av Rovviltnemnda i region 8.

Sekretariatet foreslår etter en helhetsvurdering av situasjonen en kvote på 16 jerv i Nordland, hvorav maksimalt 8 hunndyr. Sekretariatet vurderer at et slikt uttak ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse.

Fordeling av kvota

Rovviltnemnda for region 7 og Rovviltnemnda for Region 8 har inngått avtale om at det ved fastsetting av kvote for lisensfelling av jerv i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken. Fra Rombaksbotn går grensa langs Rombakselva opp Norddalen og følger bekken som kommer fra Brudeslørvatnet til Ofotbanen krysser denne, fra dette punkt går grensa langs Ofotbanen til svenskegrensa.

Dette innebærer at kvote for region 7 fordeles i fylket sør for Rombaken. For kvote i områdene nord for Rombaken vises det til kvote for lisensfelling av jerv i region 8, som administreres av Fylkesmannen i Troms.

Sekretariatets foreslår en kvote for lisensfelling av jerv i Nordland på 16 jerv, hvorav inntil 8 tisper, fordelt på følgende måte:

Område 1 – Lofoten/Vesterålen, ingen jakt da jerv ikke er påvist.

Område 2 – nordlige deler av Nordfylket, inngår i kvote satt av Rovviltnemnda for region 8 Omfatter fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

Område 3 – Nordfylke sør for Rombaken, kvote på 1 jerv.

Mot nord går grensa langs Rombaken, fra Rombaksbotn langs Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa. Mot sør går fra riksgrensa ved Leirvatnet og rett linje til Blåmannen. Derfra ned Fonndalen og Norddalen til Øvrevatnet. Videre langs Sjønståvassdraget ut til Fauske. Derfra ut Skjerstadjorden og Saltfjorden.

Område 4 – Ytre Midtfylket, kvote på 2 jerv.

Mot nord grenser området til Saltenfjorden, Saltstraumen og Skjerstadjorden. Mot øst går grensa langs kommunegrensa mellom Bodø og Saltdal, og mellom Beiarn og Saltdal sør til Kruhki (1230 moh). Derfra rett øst til Bjøllåga og langs denne sør til E6.

Område 5 – Indre Midtfylket, kvote på 4 jerv.

Mot nord grenser området Skjerstadfjorden og Indre Nordfylket. Mot vest grenser området til Ytre Midtfylket. Mot øst og sør langs riksgrensa til Sverige sør til kommunegrensa mellom Saltdal og Rana, langs denne til E6. Videre langs E6 til Ranfjorden.

Område 6 – Ytre Sørfylket, kvote på 2 jerv.

Hemnes, Vefsn og Grane kommuner vest for E6, samt hele Bindal, Sømna, Brønnøy, Vevelstad, Alstahaug og Leirfjord kommuner.

Område 7 – Indre Sørfylket, kvote på 3 jerv.

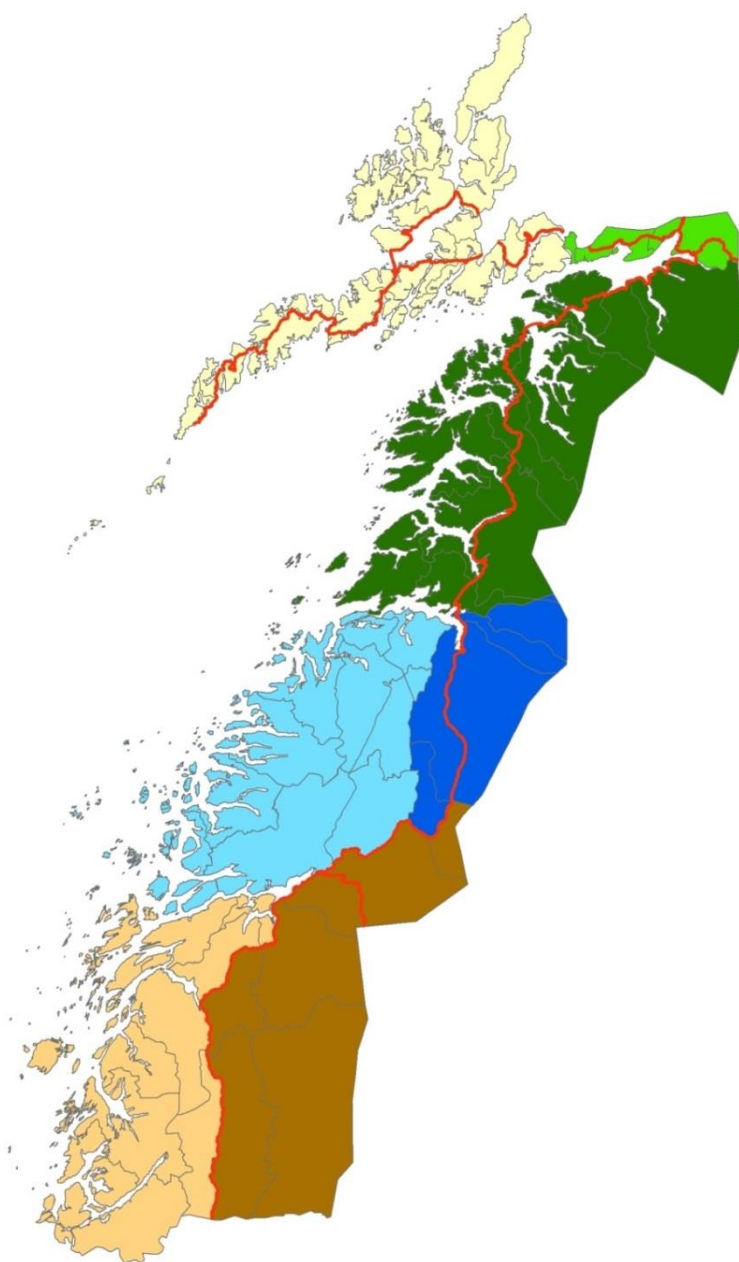
Rana, Hemnes, Vefsn og Grane kommuner øst for E6, samt hele Hattfjelldal kommune.

Frie dyr: 4 dyr

Hunndyrkvoten foreslås fastsatt til maksimalt 8 dyr.

Vi foreslår at 4 dyr ("frie dyr") ikke fordeles ved starten av lisensfellinga, men at disse kan fordeles seinere av Fylkesmannen i samråd med Rovviltnemnda avhengig av skadesituasjonen på rein og sau til jerv, felte jerv og bestandssituasjonen. På denne måten kan man dersom det er behov for det, legge til rette for et høyere uttak i de områdene der man har hatt de største tapene til jerv denne beitesesongen. Vi foreslår også at Fylkesmannen i samråd med Rovviltnemnda kan omfordele restkvoten underveis i lisensfellinga avhengig av hvor jerv blir felt og behovet for å målstyre restkvoten til områder med store tap til jerv.

Figur 7: Kart over fellingsområder i forvaltningsplan for rovvilt i Nordland. NB. E6, E10 og E12 er tegnet inn for å kunne orientere seg lettere i kartet.

Sak 16/2013 Anbefaling om lisensfelling av brunbjørn i Nordland 2013

Myndigheten til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2013 ligger hos Miljødirektoratet, da bestandsmålet for bjørn ikke er oppnådd i regionen. Det framgår av rovviltforliket av 17. juni 2011 at rovviltnemndenes syn skal tillegges betydelig vekt, også når nemndene ikke har beslutningsmyndighet i saken.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i Nordland vedtar å sende en anbefaling til Miljødirektoratet om at det åpnes for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2013. Rovviltnemnda anbefaler at det åpnes for lisensfelling av to bjørn i følgende deler av Nordland: Hele Sørfylket og den delen av Midtfylket som ligger sør for Saltfjorden/Skjerstadvfjorden og vest for E6, med unntak av i vedtatte yngleområder for bjørn.

Bakgrunn

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Bjørn i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av bjørn er 1. april hvert år.

Overvåking av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analysene kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner.

Resultatet av beregningene viser at det sannsynligvis ble født mellom 2 og 10 kull på landsbasis i 2012, og at det mest sannsynlig ble født 6 kull. For Nordland er det anslått at det ikke ble født ungekull av bjørn i 2012. Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 137 ulike brunbjørner i Norge i 2012. Av disse var det 51 hunnbjørn og 86 hannbjørn. Dette er en nedgang i forhold til tidligere år, hvor det ble registrert hhv. 151 bjørn i 2011 og 166 bjørn i 2010. Hunnbjørnene ble, i samsvar med tidligere års DNA-undersøkelser, kun påvist i begrensa og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark fylker. Antallet på 137 ulike individer er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en lykkes i å samle materiale etter samtlige individer i alle områder. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan således stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige. I Nordland ble det i 2012 registrert 7 bjørner, hvorav 1 binne. Til sammen er det siden 2006 påvist 25 ulike bjørner som i kortere eller lengre tid har vært i Nordland. Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert høsten 2010 og høsten 2011, mens den andre (NO17) er registrert våren og sommeren 2012.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2012 var totalt 14 bjørner. Én av disse var i Nordland, hvor det ble tatt ut en hannbjørn på vårsnø i Hattfjelldal i april 2012.

Bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge er sterkt påvirket av bestandssituasjonen på svensk side. Bjørnebestanden i Sverige er vurdert til å bestå av omlag 3200 individer. På svensk side er det åpnet for skydds- og lisensjakt. De siste årene har kvotens størrelse økt betydelig i Sverige grunnet ny kunnskap om tilvekst og populasjonsstørrelse. I 2012 ble totalt 297 brunbjørn felt på lisensjakt i Sverige.

Tabell 5. Bjørn registrert i Nordland v.h.a. DNA-analyser fra 2006 til d.d.

Individ	Registrert år	Sted
NO1	2006, 2007	Grane, Hattfjelldal, Hemnes
NO2	2006, 2007, 2009, 2010, 2011, 2012	Hattfjelldal
NO3	2006	Fauske (Sulis)
NO4	2007, 2009, 2010, 2011, 2012	Hattfjelldal
NO5	2007	Grane
NO6	2007	Hemnes
NO7	2007	Hamarøy (Gjerdalen)
NO8	2008	Saltdal, Bodø
NO9	2008	Hattfjelldal
NO10	2009, 2010	Grane
NO11	2007	Saltdal
NO12	2009, 2012	Saltdal, Rana
NO13 (binne)	2010, 2011	Saltdal
NO14	2010	Hattfjelldal
NO15	2010	Saltdal
NO16	2011, 2012	Hattfjelldal
NO17 (binne)	2012	Saltdal
NO18	2012	Rana
NO19	2012	Saltdal
NO20	2013	Saltdal, Bodø og Rana
NT01	2009	Grane, Hattfjelldal
NT33	2011	Grane
NT68	2011, 2012	Grane, Hattfjelldal (skutt i Hattfjelldal)
TR11	2010, 2011	Saltdal
TR25	2009	Saltdal

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

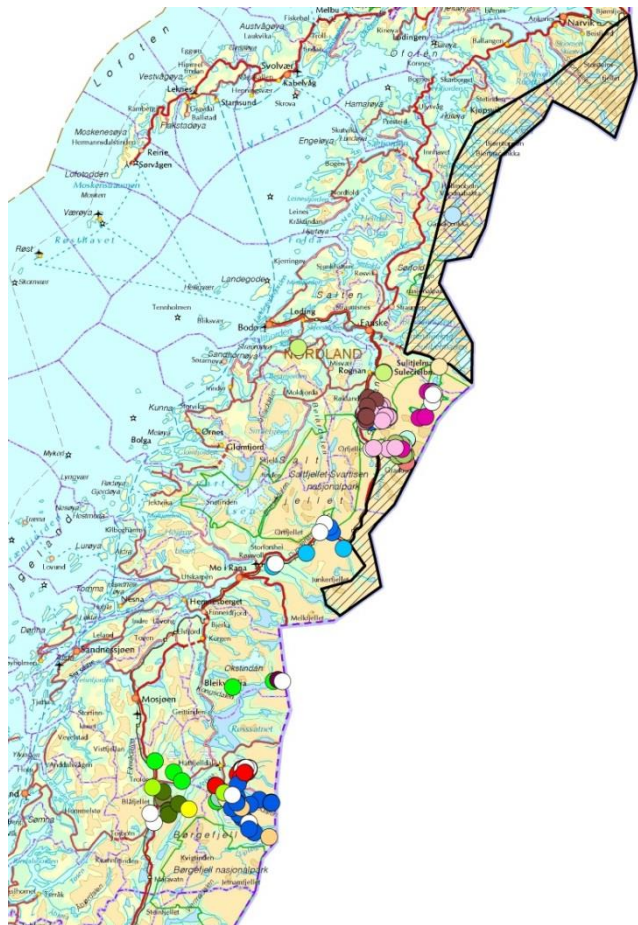
Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter sekretariatets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

I gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland, vedtatt i mars 2011, har Rovviltnemnda avsatt to områder for ynglende bjørn i Nordland. Område 2 er noe justert av nemnda i løpet av vinteren.

Område 1: Indre deler av Nordland mellom Rana og Saltdal, mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune.

Område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnefjell i Narvik kommune.

Figur 8: Område som i vedtatt forvaltningsplan for rovvilt i Nordland er avsatt til ynglende bjørn er markert med svart skravur. DNA-treff på bjørn i perioden 2006-2012 er vist med ulike farge for de enkelte individene.

I forvaltningsplanen er det uttalt følgende om den vedtatte arealdifferensieringen for bjørn:

”Med en forvaltning hvor det legges til rette for ynglende bjørn i områder med mindre framtreddende beiteinteresser, må det likevel forventes betydelig innvandring av spesielt unge hannbjørner i typiske bjørnehabitat utenfor prioriterte yngleområder. Aktiv bruk av tapsforebyggende virkemidler vil derfor fortsatt være viktig i disse områdene, herunder skadefelling av enkeltbjørner som tar sau og rein, og lisensfelling for å begrense utbredelsen av bjørn i disse områdene.”

Videre er det i forvaltningsplanen slått fast at Rovviltnemnda ønsker at følgende forhold skal tillegges vekt i forbindelse med lisensfelling på bjørn:

”Når bestandsmålet er oppnådd for bjørn i Nordland, ønsker Rovviltnemnda å åpne for lisensfelling på bjørn i alle deler av fylket der det foreligger tap av sau og rein til bjørn. Rovviltnemnda vil også vektlegge områdets egnethet til å ha en høy tetthet av bjørn (avstand til mennesker, geografiske forhold m.m.) og kunnskap om alders- og kjønnsfordeling av bjørner i vurderingen av hvilke områder det skal åpnes for lisensfelling.

Når bestandsmålet ikke er oppnådd for bjørn i Nordland, ønsker Rovviltnemnda at det åpnes for en begrenset lisensfelling hvor kvoten målstyres til de områdene med vesentlige dokumenterte tap av sau og rein til bjørn, og i samsvar med differensiert forvaltning for bjørn i Nordland. Rovviltnemnda ønsker at man aktivt skal bruke DNA som et hjelpemiddel for å skille hannbjørner fra binner i forbindelse med fastsetting av områder hvor det kan åpnes for lisensfelling.”

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for bjørn i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av kvotestørrelse og fellingsområde.

Tapsutvikling til bjørn

Antall dokumenterte tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år (tabell 2 og 3). De største tapene er Hattfjelldal kommune, men Rana og Saltdal hadde en betydelig økning i dokumenterte tap beitesesongen 2012. Siden 2005 er det dokumentert fire tap av rein til bjørn, alle i sør fylket. Det gis årlig flere tillatelser til skadefelling av bjørn, men det er ikke felt bjørn på barmark i Nordland siden 1999. Det ble da felt én bjørn i Saltdal kommune. Våren 2012 ble det ved ekstraordinært uttak felt en bjørn i Hattfjelldal.

Tabell 5. Utvikling i dokumenterte tap av sau til bjørn i Nordland i 2005-2012, samt foreløpige tall for 2013 (per 1. august).

År	Grane	Hattfjelldal	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Sum
2005	14	33	3	3	0	0	0	0	53
2006	16	42	26	1	1	0	0	0	86
2007	22	54	32	4	0	1	0	0	113
2008	7	11	23	0	0	8	1	0	50
2009	25	36	0	0	0	0	0	1	62
2010	1	19	0	0	0	0	0	0	20
2011	7	69	0	7	0	0	0	3	86
2012	0	36	0	26	0	0	0	18	80
2013	0	12	0	3	0	0	1	9	25

Tabell 6. Sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2005-2012.

År	Grane	Hattfjelldal	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Beiarn	Sum
2005	47	157	20	17	0	0	0	0	0	241
2006	84	243	109	5	31	0	0	0	0	472
2007	127	190	162	34	0	0	0	0	0	513
2008	65	129	192	0	25	26	14	0	2	453
2009	178	231	1	0	0	0	0	5	0	415
2010	22	158	0	0	0	0	0	0	0	180
2011	10	300	4	32	0	0	0	12	0	358
2012	0	251	0	162	0	0	0	58	0	471

Begrunnelse for åpning av lisensfelling på bjørn i Nordland

I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland bl.a. har mål om 1 årlig yngling av bjørn. Bestanden av bjørn ligger i dag under det fastsatte bestandsmålet for Nordland og forvaltningen må derfor legge til rette for en bestandsøkning opp mot bestandsmålet.

Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom differensiering av områdene, ved at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte området. Hensynet til beitenæringene er i rovviltforliket bl.a. konkretisert gjennom presiseringer om at soneinndelingen må forvaltes tydelig, og at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Videre er det uttalt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner utenfor prioriterte yngleområder for bjørn, slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

I Nordland er dette en utfordrende situasjon. Den valgte arealdifferensieringen med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, er etter sekretariatets vurdering ingen god løsning. Særlig blir situasjonen vanskelig når det påvises binner utenfor prioriterte bjørneområder i en situasjon hvor bestandsmålet ikke er oppnådd. Dette gir ikke god forutsigbarhet for beitebrukerne i slike områder.

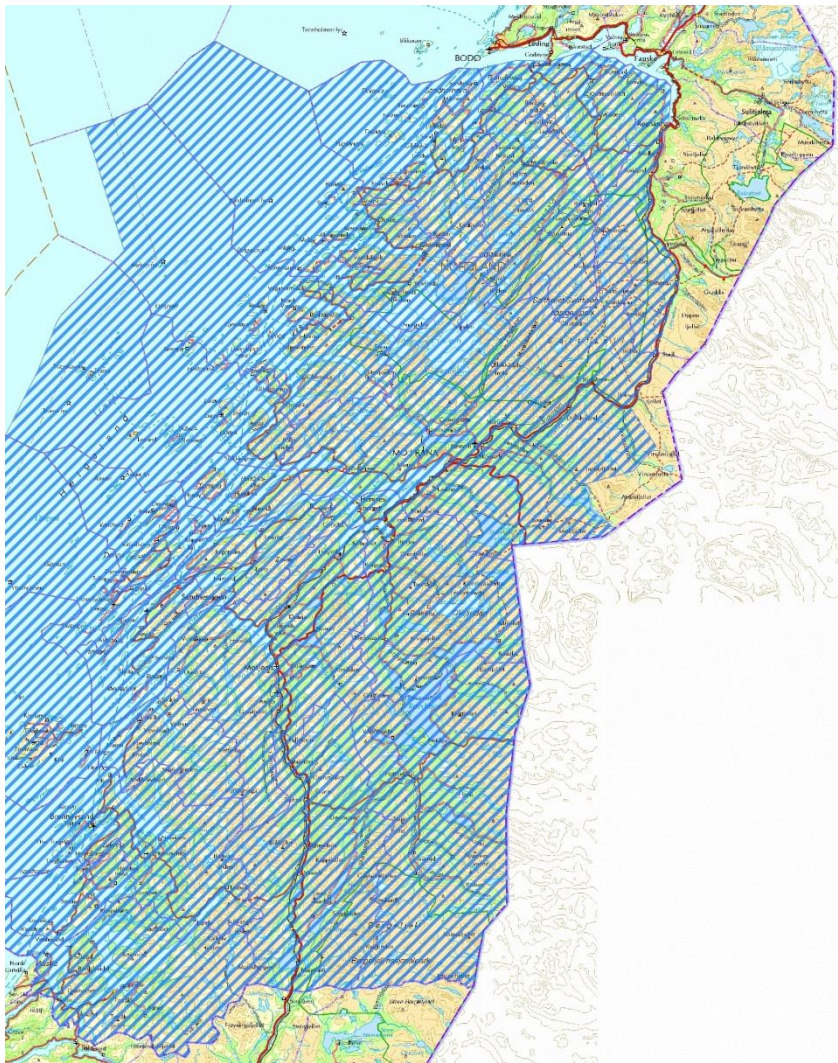
Med bakgrunn i føringer og anbefalinger i vedtatt forvaltningsplan og i Stortingets rovviltforlik fra juni 2011, vurderer sekretariatet at det bør åpnes for en begrenset lisensfelling av bjørn i Nordland for å bidra til reduserte tap av beitedyr. Vi anbefaler at lisensfellingsområdet primært avgrenses til områder som har hatt de største tapene av beitedyr til bjørn, og til områder hvor det kun er påvist hannbjørner.

Sekretariatet foreslår at det bør åpnes for lisensjakt på to bjørn i følgende deler av Nordland: Hele Sørfylket og den delen av Midt fylket som ligger sør for Saltfjorden/Skjerstadfjorden og vest for E6, med unntak av i vedtatte yngleområder for bjørn. Sekretariatet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette bjørnebestandens overlevelse i fare.

Sekretariatet vurderer at det ikke bør åpnes for lisensfelling i Saltdal øst for E6. Dette er det eneste området i Nordland hvor det er registrert binner, senest høsten 2012. Videre er det ikke registrert tap til bjørn i Saltdal øst for E6 i sommer. Dersom nemnda likevel mener det er riktig å åpne for lisensfelling også øst for E6 i Saltdal, bør dette avgrenses til områdene ved Evenesdalen, hvor det var størst tap i 2012.

Evt. tapssituasjoner knyttet til bjørn utenfor foreslått lisensfellingsområde bør etter vår vurdering håndteres ved skadefelling. Dersom det oppstår en tapssituasjon til bjørn på østsida av Saltdal, bør det prioriteres å få svar på DNA-analyser i forbindelse med evt. vurdering av skadefelling. Dersom det påvises binne i et slikt tapsområde bør det etter vår vurdering være en høyere terskel for å iverksette skadefelling. Sekretariatet mener at Roviltnemnda bør konfereres dersom en slik problemstilling oppstår. Vi oppfordrer derfor nemnda til å drøfte en slik problemstilling på forhånd.

Figur 8: Forslag til fellingsområde for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2013.

Sak 17/2013 Saker til drøfting / orientering:

a) Brev til nemnda

Følgende brev til Rovviltnemnda er fortløpende lagt ut i Sharepoint, under mappen «Brev til nemnda»:

Dato	Fra	Til	Kopi	Tema
2013-05-22	FM Troms		Rovviltnemnda i Nordland	Protokoll fra møte i Rovviltnemnda region 8
2013-06-04	DN	MD	FM Nordland m.fl.	Oversendelse av klage på vedtak om ekstraordinært uttak av bjørn i Saltdal
2013-06-06	DN	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.		Avslag på søknader om ekstraordinære uttak av jerv
2013-06-14	MD	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.		Høring på forslag til endring av ulvesona
2013-08-02	Norsk Sau og Geit	Adresseliste	FM Nordland m.fl.	Uttalelse fra NSG vedr. rovvilt

Sak 18/2013 Eventuelt

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Monica Andreassen Iveland
landbruksdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Referat fra møte 2/2013